

KẾ HOẠCH

**Ứng phó khẩn cấp phòng, chống hạn hán và xâm nhập mặn
vụ Chiêm Xuân và đầu vụ Mùa năm 2016**

Căn cứ Chỉ thị số 8718/CT-BNN-TCTL ngày 23/10/2015 của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn về việc tăng cường thực hiện các giải pháp phòng, chống hạn hán, xâm nhập mặn năm 2016, đối phó với ảnh hưởng của hiện tượng El Nino;

Để đảm bảo nguồn nước phục vụ sản xuất nông nghiệp, chủ động phòng, chống hạn và xâm nhập mặn, UBND tỉnh Thanh Hóa ban hành Kế hoạch ứng phó khẩn cấp phòng, chống hạn hán và xâm nhập mặn vụ Chiêm Xuân và đầu vụ Mùa năm 2016, với các nội dung sau:

I. MỤC TIÊU

Đảm bảo nguồn nước phục vụ sinh hoạt, chăn nuôi và nhu cầu sinh trưởng cho diện tích gieo trồng vụ Chiêm Xuân và đầu vụ Mùa năm 2016 trên địa bàn tỉnh, đồng thời chủ động trong công tác phòng, chống hạn hán, cạn kiệt nguồn nước và xâm nhập mặn, nhất là cuối vụ Chiêm Xuân và đầu vụ Mùa.

II. TÌNH HÌNH KHÍ TƯỢNG THỦY VĂN, MỨC NƯỚC SÔNG NGÒI, HỒ ĐẬP

Theo dự báo của Trung tâm Khí tượng thủy văn Trung ương, Đài Khí tượng thủy văn tỉnh Thanh Hóa, El Nino vẫn hoạt động mạnh và trên 90% khả năng El Nino sẽ kéo dài đến hết mùa Đông-Xuân 2015-2016. Do ảnh hưởng của El Nino, mùa mưa có thể đến muộn và kết thúc sớm, tổng lượng mưa phổ biến thiếu hụt so với trung bình nhiều năm. Tổng lượng mưa từ nay đến hết tháng 4/2016 có khả năng ở mức xấp xỉ so với trung bình nhiều năm (trung bình nhiều năm từ 100-250 mm); tháng 1, 2/2016 ở mức xấp xỉ đến thấp hơn so với trung bình nhiều năm và tháng 3, 4/2016 ở mức cao hơn so với trung bình nhiều năm.

Dòng chảy trên các sông Mã, Chu, Lèn, Yên giảm dần và có khả năng thiếu hụt so với trung bình nhiều năm từ 10-40%, có nơi trên 40%. Mức nước trên các sông dao động ở mức thấp hơn so với trung bình nhiều năm cùng kỳ cũng như cùng kỳ năm 2014-2015; trên sông Mã có khả năng xuất hiện mực nước thấp nhất trong chuỗi số liệu quan trắc. Mực nước thấp nhất năm trên các sông có khả năng ở mức thấp hơn so với năm 2015, xuất hiện vào khoảng tháng 4, tháng 5. Nước mặn sẽ xâm nhập sâu hơn vào nội địa từ (20-25) Km, độ mặn sẽ cao hơn so với cùng kỳ năm 2015 cũng như trung bình nhiều năm.

Hiện tại, mực nước các hồ đập lớn và vừa do Công ty TNHH một thành viên sông Chu quản lý có 19/33 hồ đã tích đầy nước; có 5 hồ (Sông Mực - huyện Như Thanh, Yên Mỹ - huyện Tĩnh Gia, Đông Ngự, Xuân Lũng, Bằng Lợi - huyện Thạch Thành), mực nước thấp hơn so với mực nước thiết kế từ (1,67-

5,18) m, riêng hồ Cửa Đạt thấp hơn so với mực nước thiết kế 22,77 m. Còn lại 8 hồ có mực nước thấp hơn so với mực nước thiết kế từ (0,2-1) m. Các hồ nhỏ do các địa phương quản lý hiện có 440/577 hồ đã tích đầy nước, 121 hồ thấp hơn so với mực nước thiết kế (ngưỡng tràn) từ (0,5-2) m và 16 hồ hết nước (gồm huyện Bá Thước 1/40 hồ, Lang Chánh 1/4 hồ, Như Xuân 3/27 hồ, Thọ Xuân 2/17 hồ, Tĩnh Gia 6/45 hồ, Vĩnh Lộc 1/10 hồ, Hoằng Hóa 2/2 hồ).

III. NHẬN ĐỊNH CÁC VÙNG CÓ KHẢ NĂNG XẢY RA HẠN

Tổng diện tích gieo trồng có khả năng thiếu nước trên địa bàn toàn tỉnh từ 35.000-40.000 ha, trong đó diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng từ 22.191-26.591 ha, xảy ra cục bộ vào đầu vụ khi đồ ải và cuối tháng 4, đầu tháng 5/2016 khi lúa trổ, tập trung vào các khu vực (vùng tưới hồ đập lớn từ 1.575-1.975 ha; vùng tưới bằng bơm điện từ 14.200-18.200 ha; vùng tưới bằng hồ đập, công trình thủy lợi nhỏ miền núi và trung du 6.416 ha).

Diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng như sau:

1. Vùng tưới hồ đập lớn:

a) Vùng tưới hệ thống Bái Thượng:

Đối với vùng tưới đuôi kênh Bắc, đuôi kênh Nam, kênh cấp II hệ thống Bái Thượng do điều kiện cao, xa khó tưới cần có biện pháp điều hành tưới để tránh tình trạng hạn cục bộ xảy ra. Diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng từ 800-1.200 ha tập trung ở những vùng đuôi kênh Bắc, khu vực phía Đông đường 4 huyện Quảng Xương, vùng đuôi kênh Nam, kênh N8, vùng đuôi kênh N15 hệ thống Bái Thượng thuộc các xã Trung Ý, Tân Khang, Tân Thọ, huyện Nông Cống và các xã Tân Ninh, Đồng Tiến, Đồng Thắng, Khuyến Nông, Thái Hòa, huyện Triệu Sơn.

b) Vùng tưới hệ thống Sông Mực:

Kênh N2 hệ thống tưới Sông Mực hoàn toàn là kênh đất nên diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng sẽ là 775 ha thuộc các xã Công Liêm, Công Chính, huyện Nông Cống.

2. Vùng tưới bằng bơm điện:

- Vùng ven biển lấy nước hồi quy, tạo nguồn từ các kênh tiêu: Diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng từ 7.200-9.000 ha (Hoằng Hóa từ 800-1.000 ha, Hậu Lộc từ 1.200-1.500 ha, Hà Trung từ 800-1.200 ha, Nga Sơn từ 3.400-4.000 ha, Tĩnh Gia từ 900-1.100 ha và Bim Sơn từ 100-200 ha) tập trung ở vùng đuôi kênh và các chân ruộng cao khó tưới.

- Vùng tưới bằng bơm điện lấy nước trên các triền sông Mã, sông Chu, sông Bưởi, sông cầu Chày: Diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng từ 7.000-9.200 ha, tập trung vùng tả Thiệu Hóa, tả Thọ Xuân, vùng N1b, đuôi kênh Bắc trạm bơm Nam sông Mã, các xã phía tây Yên Định vùng tưới xã Vĩnh An, huyện Vĩnh Lộc, huyện Thạch Thành (vùng tưới thuộc các xã Thạch Cẩm, Thành Thọ, Ngọc Trạo).

3. Vùng tưới bằng hồ đập nhỏ miền núi và trung du:

Hiện tại, trên địa bàn tỉnh có 137/577 hồ chứa, mực nước thấp hơn so với mực nước thiết kế từ 2-5 m nên nếu cấy lúa thì diện tích này sẽ có khả năng rất khó khăn về nguồn nước; diện tích có khả năng xảy ra hạn làm ảnh hưởng đến năng suất cây trồng sẽ là 6.416 ha, tập trung ở các huyện Tĩnh Gia, Nông Công, Như Thanh, Bá Thước, Triệu Sơn, Cẩm Thủy,...

IV. KẾ HOẠCH ỨNG PHÓ KHẨN CẤP PHÒNG, CHỐNG HẠN HÁN VÀ XÂM NHẬP MẶN TRONG THỜI GIAN TỐI ĐỂ ĐẢM BẢO NGUỒN NƯỚC PHỤC VỤ SẢN XUẤT VỤ CHIÊM XUÂN VÀ ĐÀU VỤ MÙA NĂM 2016

1. Giải pháp phi công trình:

Theo dõi chặt chẽ tình hình khí tượng thủy văn, kiểm tra, nắm chắc tình hình nguồn nước, khu tưới, đánh giá, cân đối khả năng nguồn nước của từng công trình đầu mối với nhu cầu dùng nước của các hộ dùng nước, có kế hoạch bố trí lịch thời vụ phù hợp, chuyển đổi cơ cấu cây trồng hợp lý. Kiên quyết không cấy cưỡng ở những nơi không đủ nguồn nước cho suốt vụ mà chuyển đổi sang cây trồng cạn hoặc dùng canh tác, đặc biệt là hạ lưu các hồ hết nước. Điều hoà phân phối nước hợp lý tiết kiệm, không để hiện tượng thất thoát nước hoặc lấy nước tràn lan gây lãng phí, tăng cường công tác quản lý, vận hành nhằm giảm tổn thất nước trên kênh và mức tưới cho một ha. Tổ chức tưới luân phiên trên các cấp kênh trong từng hệ thống tưới, tuyên truyền, công khai lịch tưới rộng rãi để người dân biết và phối hợp thực hiện; phối hợp chặt chẽ trong việc điều hành dẫn nước tưới theo phương châm cao xa trước, thấp gần sau, đặc biệt trong thời kỳ căng thẳng về nguồn nước, tránh tình trạng tranh chấp nguồn nước. Tuyệt đối không tháo nước để thi công công trình hoặc đánh, bắt cá vào dịp Tết nguyên đán Bính Thân 2016.

a) Vùng tưới hồ đập lớn:

- Đối với hồ chứa nước Cửa Đạt:

+ Phát điện với lưu lượng, thời gian theo nhu cầu tưới - Công ty TNHH một thành viên sông Chu phối hợp với Nhà máy thủy điện Cửa Đạt, Nhà máy thủy điện Dốc Cáy để vận hành phát điện với lưu lượng, thời gian phù hợp nhu cầu dùng nước nhằm đảm bảo mực nước duy trì ổn định;

+ Đối với vùng tưới thuộc Hợp phần kênh Bắc sông Chu - Nam sông Mã đang thi công: Công ty TNHH một thành viên sông Chu và Công ty TNHH một thành viên Khai thác công trình thủy lợi (KTCTTL) Nam sông Mã phối hợp với Ban quản lý đầu tư và xây dựng thủy lợi 3, Ban quản lý dự án Thủy lợi Thanh Hóa, UBND các huyện Thường Xuân, Ngọc Lặc, Thọ Xuân, Yên Định, Thiệu Hóa, UBND các xã và các đơn vị có liên quan trong công tác thi công đảm bảo không ảnh hưởng đến việc cấp nước phục vụ sản xuất nông nghiệp, đặc biệt là trong các thời điểm căng thẳng về nguồn nước như gieo cấy, phòng trừ sâu bệnh, lúa trổ,....

- Đối với hệ thống tưới sông Mực: Điều phối nước trên cơ sở kế hoạch tưới được duyệt tránh tình trạng tranh chấp nước trên hệ thống kênh Nam và kênh

Bắc; có kế hoạch điều tiết nước cụ thể cho vùng tưới đuôi kênh N8 - hệ thống tưới Bái Thượng.

- Đối với hệ thống tưới Yên Mỹ: Điều hoà phân phối nước hợp lý tiết kiệm, không để hiện tượng thất thoát nước hoặc lấy nước tràn lan gây lãng phí, chú ý nạo vét các đoạn kênh bị bồi lấp để lấy đủ lưu lượng.

b) Vùng tưới bằng bơm điện:

Làm tốt công tác duy tu, sửa chữa, bảo dưỡng máy móc đảm bảo sẵn sàng bơm tưới. Căn cứ vào tình hình thời tiết, khí tượng thủy văn và kinh nghiệm trong quản lý tưới, làm tốt công tác dự báo, dự đoán tình hình, tăng cường bơm nước vào giờ thấp điểm, tranh thủ bơm nước tưới trữ vào đồng để tránh tình trạng gây hạn giả tạo khi vào thời kỳ đồ ải tập trung và vào thời kỳ khô hạn cuối tháng 3, đầu tháng 4 và kéo dài cho đến đầu vụ Mùa 2016.

c) Vùng tưới bằng hồ đập nhỏ miền núi và trung du:

- Đối với các hồ chứa tích chứa đầy nước, đặc biệt là các hồ chứa không đảm bảo an toàn trong mùa mưa bão chỉ tích được một phần, trên cơ sở nguồn nước hiện có và định mức sử dụng nước mặt ruộng bình quân cần cân đối, rà soát cụ thể để có kế hoạch chuyển diện tích trồng lúa sang trồng màu hoặc cây trồng khác sử dụng ít nước.

- Đối với các hồ đã tích đầy nước theo thiết kế phải thực hiện tưới theo kế hoạch tưới được xây dựng, tiết kiệm ngay từ đầu vụ để dành nước cho thời gian cuối vụ Đông Xuân và đầu vụ Mùa.

d) Vùng tưới các huyện ven biển:

- Đóng, mở cống ở các cửa sông, cửa biển hợp lý để giữ nước ngọt, ngăn nước mặn; xác định chính xác độ mặn trước để có kế hoạch lấy nước tưới phù hợp tránh bơm phải nước mặn làm ảnh hưởng xấu đến sản xuất nông nghiệp, có biện pháp xử lý nhiễm mặn kịp thời ở các vùng triều.

- Đối với các trạm bơm có vùng bơm chịu ảnh hưởng thủy triều và khả năng bị xâm nhập mặn, nếu không có khả năng tăng công suất máy thì phải đảm bảo nguồn điện và tranh thủ tận dụng hết điều kiện thời gian bơm để đảm bảo đủ nước tưới, chống hạn; tranh thủ bơm nước trữ vào kênh tiêu và ruộng, tránh gây hạn giả tạo.

- Vùng Nga Sơn và vùng Đông kênh De, huyện Hậu Lộc phải chủ động vận hành các trạm bơm Cống Phủ, Châu Lộc, Đại Lộc và hệ thống cấp nước Đông Kênh De bơm nước tiếp nguồn trữ nước chống hạn.

2. Giải pháp công trình:

- Tiếp tục triển khai thực hiện nạo vét kênh dẫn, cửa lấy nước và kênh trữ nước trên địa bàn để trữ nước phục vụ công tác tưới và chống hạn vụ Chiêm Xuân và đầu vụ Mùa năm 2016. Theo dõi chặt chẽ diễn biến nguồn nước để quyết định thời điểm đắp đập tạm ngăn giữ nước trên kênh tiêu, sông nội địa (sông Cầu Chày, sông Mạo Khê, sông Bưởi,...) để dâng nước cho các trạm bơm hoạt động.

- Đối với vùng tưới bằng bơm điện:

+ Khi mực nước xuống thấp hơn mực nước kiệt thiết kế của công trình, căn cứ vào tình hình thực tế cần đào sâu bể hút và nối ống hút sẵn sàng phục vụ tưới; đặc biệt lưu ý có kế hoạch lắp đặt bổ sung máy bơm đã chiến để bơm chuyển, bơm tiếp nguồn. Các trạm bơm không còn khả năng bơm do mực nước xuống quá thấp, các đơn vị huy động nguồn lực lắp đặt máy bơm có cột nước cao thay thế các máy bơm cũ để kịp thời bơm nước chống hạn;

+ Công ty TNHH một thành viên Thủy lợi Bắc sông Mã chủ động phối hợp với UBND huyện Hoằng Hóa lắp đặt bổ sung máy bơm cho trạm bơm Hoằng Giang để bơm hỗ trợ cho trạm bơm Hoằng Khánh. Xây dựng phương án tiếp nguồn cho trạm bơm Hoằng Khánh trong trường hợp mực nước sông xuống quá thấp, dưới mực nước min thiết kế của trạm bơm Hoằng Khánh (mực nước tại bể hút trạm bơm Hoằng Khánh dưới -0.20 m);

+ Theo dõi chặt chẽ diễn biến nguồn nước để quyết định thời điểm đắp tiếp đập tạm trên sông Mã theo tuyến kè hướng dòng để dâng đầu nước cho trạm bơm Yên Tôn vận hành cung cấp nước cho vùng tây bắc huyện Vĩnh Lộc, đồng thời sẵn sàng lắp đặt bổ sung và thay thế máy bơm cho trạm bơm đã chiến Vĩnh Hùng và trạm bơm Yên Tôn trong trường hợp mực nước sông xuống quá thấp, dưới mực nước min thiết kế của trạm bơm.

- Đối với vùng tưới bằng hồ đập nhỏ miền núi và trung du: Khi mực nước trong hồ xuống thấp hơn mực nước chết, nếu cần UBND các huyện chỉ đạo các đơn vị trực tiếp quản lý khai thác công trình thủy lợi huy động máy bơm dầu đã chiến để bơm lượng nước chết trong hồ phục vụ công tác chống hạn.

V. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tổ chức theo dõi, nắm vững tình hình hạn hán, xâm nhập mặn, chỉ đạo các địa phương, các Công ty TNHH một thành viên KTCTTL tiếp tục nạo vét kênh dẫn, cửa lấy nước và kênh trữ nước trên địa bàn, tu bổ, sửa chữa máy móc công trình, thực hiện theo kế hoạch tưới nhằm tiết kiệm nước. Chỉ đạo các đơn vị đẩy nhanh tiến độ thi công các công trình thủy lợi trên địa bàn tỉnh để kịp thời cung cấp nguồn nước tưới phục vụ sản xuất và chống hạn năm 2016. Phối hợp với các Sở, ban, ngành và các đơn vị liên quan đấu nối với các Bộ, ngành Trung ương đề nghị hỗ trợ kinh phí tạo điều kiện thuận lợi cho công tác chống hạn, xâm nhập mặn.

2. Sở Tài chính chủ trì, phối hợp với Sở Kế hoạch và Đầu tư tham mưu, báo cáo Chủ tịch UBND tỉnh xem xét, hỗ trợ vốn để thực hiện công tác chống hạn và xâm nhập mặn kịp thời và hiệu quả.

3. Sở Công thương và Công ty Điện lực Thanh Hóa tập trung duy trì và cung cấp điện cho các trạm bơm tưới theo yêu cầu cụ thể của từng trạm bơm. Tất cả các trạm bơm dầu mới lớn, các trạm bơm vùng triều phải được ưu tiên cấp điện 24/24h để tranh thủ bơm nước.

4. Đài Khí tượng thủy văn tỉnh Thanh Hóa: Kịp thời thông báo những diễn biến bất lợi của thời tiết đến các đơn vị liên quan phục vụ chỉ đạo sản xuất nông

ng nghiệp và cung cấp thông tin đến các phương tiện thông tin đại chúng để tuyên truyền, cảnh báo cho nhân dân các địa phương có những biện pháp chống hạn thích hợp. Do đặc, theo dõi độ mặn trên tuyến sông Lèn, sông Mã, sông Yên kịp thời thông tin cho Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, các Công ty TNHH một thành viên KTCTTL, UBND các huyện, thị xã, thành phố có liên quan để chỉ đạo công tác điều hành lấy nước chống hạn, tránh lấy phải nước mặn.

5. UBND các huyện, thị xã, thành phố và các Công ty TNHH một thành viên KTCTTL trên cơ sở Ban Chỉ huy Phòng, chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn của đơn vị, phân giao nhiệm vụ cụ thể để chỉ đạo, điều hành chống hạn và xâm nhập mặn; chủ động triển khai Kế hoạch phòng, chống hạn hán và xâm nhập mặn cho từng vụ năm 2016 chi tiết, cụ thể đến từng tiểu vùng, duy trì chế độ giao ban báo cáo định kỳ; phối, kết hợp chặt chẽ từ cơ sở đến các cấp, các ngành để chỉ đạo ứng phó kịp thời với các diễn biến thời tiết phức tạp xảy ra; chỉ đạo các phòng, ban chuyên môn và các đơn vị có liên quan đẩy nhanh tiến độ thi công các công trình thủy lợi do địa phương quản lý để kịp thời cung cấp nguồn nước tưới phục vụ sản xuất; báo cáo kịp thời tình hình thiếu nước và hạn hán về Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (qua Chi cục Thủy lợi).

6. Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh, Báo Thanh Hóa trên cơ sở diễn biến tình hình thời tiết, khí tượng thủy văn, tình hình hạn hán trên địa bàn tỉnh thông báo khả năng tình hình hạn để mọi người dân biết, sử dụng nước tiết kiệm; theo dõi đưa tin biểu dương, động viên các đơn vị, địa phương làm tốt công tác chống hạn.

Yêu cầu Thủ trưởng các Sở, ngành, UBND các huyện, thị xã, thành phố và các Công ty TNHH một thành viên KTCTTL, các tổ chức hợp tác dùng nước và các đơn vị liên quan khẩn trương tổ chức thực hiện./.

Nơi nhận:

- Bộ Nông nghiệp và PTNT;
- Thường trực: Tỉnh uỷ, HĐND tỉnh; } (để b/c);
- Chủ tịch, các PCT UBND tỉnh;
- Tổng cục Thủy lợi;
- Chánh Văn phòng UBND tỉnh;
- Phó Chánh Văn phòng Lê Thanh Hải;
- Các Sở: Nông nghiệp và PTNT, Công thương, Tài chính, Kế hoạch và Đầu tư;
- Các Công ty: Điện lực Thanh Hóa, TNHH-MTV sông Chu, TNHH MTV TL Bắc sông Mã, TNHH MTV KTCTTL Nam sông Mã;
- Đài PT và TH Thanh Hóa; Báo Thanh Hoá; Đài khí tượng thủy văn Thanh Hoá;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- Lưu: VT, NN.

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Nguyễn Đức Quyền